

MAGYARÁG

1939. Febr. 13

VIII. No. 44

2 lei

Tulajdonos: „Firma” S. A. bejegy. a Trb.
Bihar Feec. 1798—1938

Felolós kiadó:
Üzv. PASZTOR EDENE

Alapította: PASZTOR EDE

Felolós szerkesztő:
Dr. Zoltán Jenő

Bejegyezve: Tribunalul Bihar Dos. No. 810—1938. Ordonanța No. 15—1938. — Szerkesztőség és kiadóhivatal: Oradea—Nagyvárad, P. M. Viteazul 4.

Dr. Zigre Miklós kultuszminiszter ünneplése Nagyváradon

Nagyvárad, febr. 11. Dr. Zigre Miklós Kultuszminisztert szombat délelőtt a nagyváradai városháza dísztermében nagyszabású recepció keretében üdvözltek az összes nagyváradai egyházak és társadalmi egyesületek, valamint a közigazgatási hatóságok fejei. A miniszter az üdvözlésekre nagy beszédben válaszolt. Beszéde során többek között kijelentette, hogy a kisebbségi egyházak iránt türelmes és megértő lesz.

Az ünnepségről legközelebbi számunkban részletes beszámolót közlünk.

Serédy Jusztinian Magyarország hercegprimása a pápajelöltek között

A Szent Péter templomban ravatalozták fel XI. Pius holttestét

Róma, febr. 11. XI. Pius pápa holttestét átszállították a Szent Péter bazilikába. A ravatal előtt végelethetetlen tömegben vonul el a hívők serege.

A pápaválasztó konklávé 62 bíborosból áll. Ezek közül 35 olasz, 6 francia, 4 német, 3 amerikai, 1 szlovák, 1 lengyel, 1 belga, 1 magyar, 1 angol, 1 keleti, 1 kínai, 1 argentinai, 1 portugál, 1 ir, 1 kanadai és 3 más.

London, febr. 11. A Daily Telegraph és az Evening Standard értesülése szerint XI. Pius pápa utódául a következő neveket tartják esélyeseknek: Schuster milánói érsek, Pacelli bíboros, államtitkár, Tedisini volt madridi nuncius, Serédi Jusztinian, Magyarország hercegprimása, Della Costa firenzei érsek és Hayet newyorki hercegérsek.

Pénteken délelőtt 10 órakor a halottas ágyánál megjelent a pápa nővére, Ratti Carmella, unokaöccsének, Ratti Franco grófnak kíséretében.

A francia Kamara emlékezett a pápáról

Páris, febr. 11. Herriot, a francia kamara elnöke a képviselőházban emlékbeszédet tartott az elhunyt pápáról, méltatva magas emberi kvalitásait és áldásos tevékenységét.

Ezután Daladier miniszterelnök mondott rövid emlékbeszédet.

— Egész Franciaország, —

mondotta a miniszterelnök —, életét az emberek egyetemes megfogja őrizni ennek a nagy összefogásának szentelte, felegettyházfőnek az emlékét, aki az kezetre és nemzetiségre való

A Newyork Times írja:

Román-lengyel-jugoszláv antant van kialakulóban

Lengyelország a lap szerint feladta lengyel-magyar közös határ tervét

Newyork, febr. 11. A „Newyork Times” c. amerikai lap varsói levelezője szerint román-lengyel-jugoszláv antant van kialakulóban, ennek az államsoportnak azonban nem lenne Magyarország elleni éle. Lengyelország, írja az amerikai lap, megelégszik Németországnak azzal az ígéréssel, hogy békén hagyja az ukránai kérdést és ezért Lengyelország nem kíván közös határt Magyarországgal. Prchala tábornok kárpátukrajnai küldetését a lap úgy magyarázza, hogy a prágai kormány sem támogatja a románok agítációt.

Feloszlatták a kárpátaljai Magyar Pártot

Huszt, febr. 11. A Volosin kormány legutóbbi rendeletével feloszlatta a kárpátaljai Magyar Pártot. A kárpátaljai képviseltette magát. — Eszter-

házy János gróf ezzel kapcsolatban bejelentette tiltakozását.

Sztojadinovics nem vállal semmi vezetős szerepet

Belgrád, febr. 11. Sztojadinovics volt miniszterelnök hosszú szobor megbeszélést folytatott, amelynek tárgya az volt, hogy fenntartják-e továbbra is a

kormánypart egységét, vagy sem? Sztojadinovics és csoportja továbbra is a kormánypart tagja marad, csupán azt jelentette be, hogy a horvátok

kal való megegyezés érdekében nem vállal semmi vezető szerepet, nehogy személye a kibontakozás útjába álljon.

Mai számunk 8 oldal, 2 lei

Ahol lenéznek azt, aki dolgozni akar

Riport Montecarlóról, a rulett városról

Monte-Carlo. Tegnap este kezdődött. Pontosan kilenc órakor hatalmas dörgés szerte-ketteite meg az ablakot. És utána jött a többi; egyik dörrenés a másik után, a hegyek dühösen dobta vissza a félelmetes hangokat és a levegő megtelt ijesztő remegéssel, füsttel és villámlással.

Először azt hittem, hogy vihar van. De az égen jókedvű

A „HORIA” KIVONAT

használ hűlés, idegesség, nátha, reumatikus fájdalmas betegségek ellen.

csillagok ragyogtak, felhőnek pedig nyoma sem volt senol.

Ágyudörgés! Igen, ez ágyudörgés és rögtön egy régi film címe jutott az eszembe: „Monte-Carlo bombázása.”

Borzasztó!

De nem! Nem szabad félni. Hiszen ezek egyszerű diszlövészek. Ebben a furcsa kis államban, amelyet Monaco-nak hívnak és amelynek egész területét pontosan 2 négyzetkilométer, nagyon de nagyon szeretnek diszlövéldözni. Itt minden alkalmat megragadnak a diszlövészet érdekében, a hegyen állandóan ott áll néhány vicces kis ágyú, ezek aztán időnként — ha valamilyen ünnepe van — eltűszentik magukat.

Senki sem fizet adót!

Most is ünnep van. Szent Dévóte ugyanis a monacói hercegi családnak és ugyanakkor az egész monacói hercegségnek is a védőszentje. Tegnap este nagyszabású tűzijátékot rendeztek a tiszteletére, remek kivilágítást lámpások, csónakokkal, fáklyákkal, villanyfűzerekkel és térzenével. Ma aztán folytatódott az ünnep, reggel óta pukkannak a diszlövészek, az egész hercegség lobogódiszben hajbókol, sőt még a kikötőben veszteglő külföldi yachtok is felcsiricsázták magukat különféle színes szalagokkal, kokárdákkal és tarka-barka zászlócskákkal.

Boldog kis ország ez, ahol ugyyszólván állandó az ünnepelés. Ha az egyik ünnep elmúlik, jön utána a másik. Könnyű nekik ünnepelni. Erre minden okuk megvan. Itt ugyanis senki sem fizet adót.

A Casino jövedelme fedezi az egész államháztartás költségeit; ebből felik mindenre, tűzijátékra, diszlövésre, zászlóra, kokárdára, kivilágításra, és mindenfajta ünnepségre.

II. Lajos.

A holnapi napon, délelőtti 10 óra 59 perckor érkezik Monacóba a fejedelem, II. Lajos uralkodó herceg. Egyenesen Pá-

risból jön a gyorsvonattal. A pályaudvaron nagy tisztelgés lesz. Az államminiszter, az államtanácsosok, a kormány, a főfunkcionáriusok, a képviselők, a konzuli kar, a különböző polgári, katonai, egyházi méltóságok valamennyien tisztelegni fognak a pályaudvaron. Szép lesz. Különösen a felvonulás a vasutól a hercegi palotáig. A községi zenekar és a helybeli tűzoltóság is bizonyosan kíséri magáért és egész biztos, hogy diszlövészek is lesznek.

II. Lajos nagyszerű uralkodó. Mindenki szereti. Már utcát is neveztek el róla. De nemcsak róla, hanem a leányáról, sőt a kis unokájáról is. A népszerűség itt még sokkal hamarabb nyilvánul meg az utcaelnevezésekben, mint nálunk.

A Casino dolgozik.

A népszerűséggel kapcsolatban önkéntelenül is eszembe jut a munka népszerűtlensége. A munkának ugyanis itt bizony nem nagy a becsülete. Becsülete elsősorban a pénznek van. Akinek nincs pénze, az gyanus, aki dolgozni akar, az még gyanúsabb, aki pedig dolgozik, az elveszett ember. —

Most természetesen nem a monacóiakról beszélek, hanem a külföldiekről, akik idejönnek. A monacóiak azok dolgoznak, azok dolgozhatnak is, tesznek vesznek egyet-mást, de persze nem erőltetik meg magukat. Gondolják: ahogy esik, úgy puffan, adót ugysem kell fizetni, az a kis koszt, lakás meg majd csak kikerekedik valahogyan. — Az idegen azonban nem tehet-vehet semmit. Az idegennek joga van elköltöztetni — és főleg eljásznia — a pénzét; joga van nézni a tűzijátékot, hallgatni a diszlövészeket és ezalatt is — költskezni.

Dolgozni? Hogyisne! Dolgozókra itt semmi szükség. A Casino mindenki helyett dolgozik. A krupiek egész nap egyebet sem csinálnak, mint verejtékezve söprik be az idegenek pénzét. Szegények! Alkólólag 6000 frank fizetést kapnak havonta ezért a „felelősségteljes” munkáért.

Emigránsok.

Pedig vannak itt olyanok, akiknek dolgozniuk kellene. Idegenek. Német, osztrák és spanyol emigránsok, akiknek sikerült vagyonukat, vagy vagyonuk egy részét ide átmenteni. Az ékszerek, a briliáns-

18 szelvény

amely összegyűjtve feljogosít 1939. január — február hónapban tartandó ajándékkakciókban való részvételre.

gyűrűk, nyakláncok, karkötők és a többi drága csecsebecsék azonban elolvadnak lassanként a forgó rulettkerék forró levegőjében és aztán bizony jó lenne valamihez hozzákezdeni. De nem lehet. II. Lajos nem engedi. És nem engedi a Casino, amely alán még II. Lajosnál is nagyobb hatalom. Persze, hiszen öfensége is — ugyyszólván — ebből él. Amíg II. Lajos alszik, a Casino dolgozik.

És dörögnek az ágyuk, bumm, bumm, a parton villanyfűzerek csillognak, szivárványszínű zászlórengelek öntik el a várost és a tengerből felett, a tintakék égbolton száz ezer vakító tűzes barázdát szántanak az öröm és a jókedv kacagó rakétái.

Éljen a könnyelműség!

Diszlövés.

Éljen II. Lajos! Éljen Monacó! Éljen a Casino!

Bumm!

Cigányok féltékenységi drámája

A 19 éves cigánylegény leszúrta 15 éves vadházastársát

Bukarest, febr. 11. Gandac Dumitru 19 éves cigánylegény tegnap egy késszurással megölt Lina Vitel 15 éves cigányleányt, akivel hosszabb ideje vadházasságban élt. A gyilkosság oka féltékenység volt, ugyanis Lina Vitel néhány nappal ezelőtt elhagyta vadhá-

zastársát, hogy annak bátyjával költözzön össze. Gandac megkísérelte rábírni a leányt, hogy térjen vissza hozzá. A beszélgetés mind hevesebb veszekedéssé fajult, amelynek során a fiatal cigány elvesztette önuralmát, kést rántott

és a leány mellébe döfte. A leány, akinek a kés a szívébe is érte, azonnal eszméletlenül esett össze és néhány perces agónia után meghalt. Gandac tetete elkövetése után megszökött, de a rendőrség még éjszaka letartóztatta.

Ploesti városát tűzvénsszel fenyegeti az előmlött égő nyerspetróleum

Bucuresti, febr. 11. Mint azt tegnap jelentettük, Tintea községben a Steaua Română vállalat elsőszámú szondájából nyerspetróleum tört fel. Háromszáz atmoszféra nyomás mellett néhány óra alatt több mint 800 vagon nyerspetróleum tört fel a szondából, elárasztva a vidéket. Nemcsak a vállalatokat érte ezáltal tetemes kár, de a környékbeli földesgazdákat is, akiknek házait tönkretette az áradó olaj. A kitörést nagy erőfeszítések árán sikerült végül elfojtani.

A hatóságok széleskörű intézkedéseket léptettek életbe,

ennek ellenére azonban ma délelőtti 10 órakor a nyerspetróleum ismeretlen körülmények között kigyúlt. Minthogy az olaj nagyrésze a Dambau és Teleagen patakon át Ploesti felé folyt el, a lángok a város felé terjedtek. A part mentén számos ház kigyúlt és elégett. A környékbeli lakosság elhagyta a házakat és rémülten menekült a fenyegető lángnyelvek elől. Pénteken délután 3 órakor a lángok már három kilométerre voltak Ploestitől, bár a hatóságok újabb intézkedéseket tettek a tűz továbbterjedésének megakadályozására.

Ploestibe és a környező falvakba összevonták a vidék összes tűzoltóegységeit.

Elfogták a piatra neamti gyilkost

Beszámoltunk arról a kettős gyilkosságról, amelyet Piatra Neamţban egy albérli követett el két idő házigazdája ellen. Bucurestiből érkező jelentések szerint tegnap délelőtti egy órakor már el is fogták a szökésben levő gyilkost Ion Gurdial személyében.

Rablógyilkosok lelőttek és kifosztottak egy gazdát

Iasi, febr. 11. Lupu Vasile, a Iasi közelében levő Cojasca községbeli gazdálkodó feleségével együtt hazafelé tartott, amikor az uton két felfegyverzett bandita támadta meg és ki akarta rabolni. A gazda szembeszállt a támadókkal, akik erre több revolverlövést adtak le rá, majd elmenekültek.

A csendőrséget Lupu felesége értesítette, aki szemtanúja volt az egésznek. A csendőrség néhány óra leforgása alatt már kézre is kerítette a két

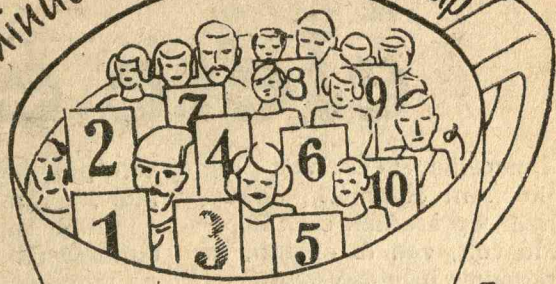
utonállót Stefan Antohi és Nic. Moise bogdanesti lakosok személyében, akiknél több revolvért és rablásokból származó valóságos áruaktárt találtak. A két bandita beismerte, hogy a környéken az utóbbi időben rendszeresen üzték az utonállást.

A szerencsétlen Lupu Vasile kórházba szállították, azonban megmenteni nem lehetett, rövid szenvedés után belehalt sebeibe.

A rablógyilkosokra halálos ítélet vár.

Tejeskávé

mindenkinek és mindennap

Kneipp-ből és Franck-ből

Golyóval végzik ki a Kolozsváron halálraítélt terroristákat

Az ítélet jogerőre emelkedése után egy nappal végrehajtják a halálos ítéletet. A részletes ítélet

Szombat reggeli kiadásunkban már jelentettük a kolozsvári légionárius perben hozott ítéletet. Az ítélethirdetésről, amelynek során Romániában most hoztak először halálos ítéletet, az alábbi újabb részleteket kaptuk:

Több napig tartó tárgyalás után pénteken délből egy óra kor hirdették az ítéletet a kolozsvári katonai törvényszék az ismeretes légionárius ügyben. Csütörtökről péntekre virradó éjjel szakadatlanul folyt a tárgyalás, husz ügyvéd mondta el védőbeszédét s Negulescu ezredes, a törvényszék elnöke reggel hétkor vonulni visza a tanáccsal, hogy meghozza ítéletét.

Délből egy órakor olvasták fel a katonai törvényszék ítéletét s eszerint a törvényszék Stefanescu Goanga rektor me rénylőit, Pop Ioant és Lăscoiu Aurel halálra ítélte, Atofanei Gheorghe 24 éves orvos tanhallgatót pedig, aki segített a merénylet elkövetésében, életfogytiglani kényszermunkával sújtotta. Uta Dumitru orvos tanhallgatót tizenkét évi börtönbüntetésre, tízezer lei pénzbüntetésre és politikai jogainak 10 évre felfüggesztésére, Andrei Vasile hét évi elzárásra, 10 ezer lei pénzbírságra és politikai jogainak 10 évi időtartamra való felfüggesztésére, Andritoiu Gheorghe hét évi kényszermunkára és tíz évi jogvesztésre, Boja Stefan gazdasági akadémiai hallgatót és Simeria Nicolae egyetemi hallgatót öt évi nehéz börtönre, valamint jogainak tíz évre való felfüggesztésére, Dumitrescu Ion orvos tanhallgatót tíz évi börtönre, öt évi jogvesztésre és 10 ezer lei pénzbüntetésre, Bendea Vasile és Blejan Vasile négy évi börtönre, Opatschi Alexandru és Gornea Ioan vasúti tisztviselőket, továbbá Maniu

Aurel fejenként három évi elzárásra, 10 ezer lei pénzbüntetésre és politikai jogainak öt évre szóló felfüggesztésére, Dudur Dionisie orvos tanhallgatót két évi elzárásra, politikai jogainak ugyanannyi időre szóló felfüggesztésére és 2 ezer lei pénzbüntetésre, Mesaros Alexandru szolgát egy évi

elzárásra, Neata Spiridon 8 hónapra, Morea Ioan városi tisztviselőt hat hónapi elzárásra, 2 ezer lei pénzbüntetésre és öt évi jogfosztásra, Schiopota Dumitru vasúti tisztviselőt három havi elzárásra és jogainak három évre szóló felfüggesztésére, Anghelescu Grigore orvos tanhallgatót s Gher

man Octavian kereskedelmi akadémiai hallgatót nyolc havi elzárásra, Potra Traian magántisztviselőt szintén nyolc havi elzárásra, 4 ezer lei bírságra és négy évi jogfosztásra, Paleceanu Isiofot hat havi elzárásra, Brasoveanu Gheorghe orvos tanhallgatót négy havi, Rusu Ioan három havi, Beju Gheorghe egy évi elzárásra, kétezer lei pénzbüntetésre és jogainak öt évre szóló felfüggesztésére, Ursachi Alexandru két hónapi fogházra, Flueraș Sipa Romulus dr-t pedig öt ezer lei pénzbüntetésre ítélték.

Constantin Dobrescu, Stio-covici Eugen dr. vegyész, Dicu Petrut, Pompil Ionitát, Ion Ciorteat, ifj. Ion Pupsát, Drevu Petrut, Pop Gavrilát, Lungu Augustint és Ioan Rusu dr-t a katonai törvényszék felmentette.

A halálos ítélet golyó általi kivégzésre szól. Az ítélet semmiségi panasszal támadható meg a legfelsőbb katonai törvényszékhez. A halálos ítélet jogerőre emelkedése után egy nappal végrehajtják.

Életfogytiglani fogházra ítélte a kolozsvári tábla a kackói rablógyilkosokat

D cu csendőrőrmester, a banda felbujtója tizenöt évi fogházat kapott

(Kolozsvár.) Az elmúlt év márciusában, az ötödikéről hatodikára virradó éjszaka Hurducas Vasile, Sándor Géza, Tódor Géza és Varga Dezső Kackó községben behatoltak özv. Ujfalvyné, jómódu földbirtokosnő lakásába, Ujfalvy Annát a földbirtokosnő leányát, dorongokkal agyonverték, özv. Ujfalvynét pedig szörnyen megkínzták. Később a dulakodás zajára elősiető szolgát is lelőtték.

A dési rendőrség, mielőtt a tettesek az elrabolt holmit értékesíthették volna, már két nappal a bűntény után letartóztatta őket. A gyilkosokon kívül letartóztatták Mutiu Idát Sándor Géza vadházasársát, aki a gyilkosság éjszakáján „falazott” a rablógyilkosoknak. Ugyanígy letartóztatták Dicu Nicolae csendőrőrmestert is, aki, mint később kiderült, szel

lemi irányítója volt a rablógyilkosoknak és Ujfalvyné kirablását is ő tervezte ki.

A rablógyilkosság ügye a kolozsvári bünygyi táblához került, ahol december 7-én tartották meg az első tárgyalást, azonban számos hiányzó tanu távolléte miatt a tárgyalást több ízben elhalasztották. Végül is február 10-én ítélelhoza-

talra került a sor

A tábla Hurducas Vasile korcsmáros, Sándor Géza és Tódor Géza gyilkos cigánylegényeket életfogytiglani kényszermunkára ítélte, Varga Dezső cigánylegényt 10 évi fogházbüntetésre, Ida Mutiu 2 évi börtönbüntetésre. Dicu Nicolae csendőrőrmester 15 évi fogházbüntetést kapott.

A pápa halála ellenére

Megtartják ma Kolozsváron a püspökszentelést

Kolozsvár, febr. 11. A bukaresti nuncius pénteken értesítette az erdélyi püspöki hatóságokat, hogy a vasárnapi püspökszentelést megtartja, csak a vele kapcsolatos ünnepe

lyes külsőségek maradnak el, a mély gyászra való tekintettel maga a szertartás is a gyász jelétül fehér helyett violaszínben lesz.

Deterding halálának margójára

A petróleumkirály élete és halála

Deterding nem volt sem költő, sem államférfi, ha úgy tetszik, egyszerűen csak kereskedő volt, vett és eladott, sáfárkodott üzleti vagyonával, kihelyezett és felszámolt legjobbjait tevékenység szerint. Temetésén mégis elhangzott egy mondat, amely ugyan elhangzik minden kétesértékű úgynök végtisztességén is, de csak a nagy szellemekre bir valószínűsége érvénnyel. A kissé patetikus szónok így fejezte be meghatottságtól remegő szavait: Deterding meghalt, de műve és szelleme tovább él közöttünk és emlékeztetni fogja nemcsak szűk baráti körét, de az egész emberiséget is...

Proféciával teli szavak! Soha ily félelmetes fenyegetés nem hangzott el még temetésén az emberiség felé, mint ez az elrejtett, ártatlannak szánt megjegyzés a gyász pillanatában. Deterding szelleme és műve tovább él, tehát tovább öldököl. Szelleme, amelyet inkább kísértetnek lehetne nevezni, tovább is bejárja a világot és nyomában a vér bőségeiben fog ömleni, mint szondák-ból a petróleum. Az emberiség nek aligha lesz módjában, hogy Deterdingről megfeledkezzen. A „mű” emlékeztetni és figyelmeztetni fogja alkotójára, ha Gran Chaco mezőin vagy Mexikó hegyei között, Ukrajna rónaságán, vagy a bakui pusztákon háborúk és forradalmak vágnak majd véres rendeket.

Ki volt Deterding? Nincs is talán személyes élettörténete. De, aki egyszer mégis megismeri életpályájának titkait, az a történelemmel köt ismeretséget. Még pedig a történelem igen sötét és megrázó fejezeteivel.

1.

Mint egykor Aladin, a mesebeli hős, Deterding is bűvös lámpájával járta a világ tájait. A lámpánál csak a benne lévő petróleum volt bűvösebb. A mesebeli lámpást „Royal Dutch Shell” néven ismerte a világ, és ahol megjelent, ott bűvös ereje elseperte a békeséget és megfúrta a romlás kútjait. Már pedig a Royal Dutch Shell mindenütt megjelent.

Amikor Deterding, mint fiatal kishivatalnok a „Koninklijke Nederlandsche Maatschappij” (angolul: Royal Dutch) kötelékébe lépett, még csak halvány fénnel sugárzott Aladin lámpása, de a nagy lehetőségek már kibontakozóban voltak. Deterding akkor ragadta magához az irányítást, mikor felismerte, hogy a petróleum voltaképpen nem is üzlet, ha-

nem politika. Aki petróleummal sikeresen akar üzérkedni, az előbb ismerje ki magát a diplomáciában, építse ki hatalmi támaszait és azután elindíthatja olajtankjait. Deterding egyszerre két hatalmat szerzett: Hollandiát és az angol világbirodalmat. Támaszt keresett és talált bennük, de még maga sem álmodta, hogy egy napon megváltoznak az erőviszonyok és a hatalmak benne keresik majd támaszukat. A petróleum, minden várakozás ellenére, még a politikánál is több lett: világhatalom, imperialista erőtenyező, amely, mint minden hódító, egyre nagyobb birodalom anektálására tör és a legnagyobb gazdasággal sem éri be. Az első petróleum-vezér, aki hatalmi koncepcióval, a politikai hódítás eszméjével vezeti üzleteit, kétségtelenül: Deterding Henry. — Rockefeller ugyan már hatalmasság a szakmában, mikor Deterding a porondra lép, sőt az ifjú kezdő még tanul is tőle néhány titkosságtól, de hasznos üzleti fogást, Rockefeller mégis örök ké müködve maradt Deterding nagyvonalú politikai vonalvezetése mellett.

A háború végefelé, amikor már teljes egészében kibontakozott a petróleum háborús jelentősége, sőt egyenesen a sikeres hadvezetés előfeltételévé mutatkozott, Rockefeller Standard Oil Co.-ja lázas sietséggel igyekezett naftaforrásokat vásárolni. Ekkor derült ki, hogy Deterding már mindenütt megelőzte. A Royal Dutch Shell már birtokában volt az összes délperzsi, holland-indiai, brit-indiai és egyiptomi kőolajforrásoknak, az övé volt Mezopotámia, Trinidad és Venezuela csaknem egész termése, jelentékeny forrásokkal rendelkezett Argentínában, Mexikóban és Kanadában, sőt ami a legnagyobb „szégyen” volt a Standard Oil Co. számára, magán az USA területén is nagy kiterjedésű petróleumterületekkel rendelkezett.

Boszorkányos gyorsasággal dolgozott Deterding; a politikai és kereskedő versenyzett benne: az egyik a hatalmi távlatokat figyelte, a másik pedig felderítette a hatalom olaját, a petróleumot.

Történelmi feljegyzések tanúsága szerint a világháborút az anant hatalmak nyerték meg. A győzelem babérjaira azonban a petróleum is igényt tart. Szemjónov mutatja ki, hogy 1917-ben a világon összesen 70 millió tonna petróleumot termeltek és ebből 68 millió a szövetséges nagyhatalmak bir-

tokában volt. A központi hatalmak, a petróleum hiánya miatt sem tarthatták a mechanizált antant csapatokkal szemben az ellenállást, sem tengeren, sem szárazföldön.

2.

A petróleum-hadvezetésnek azonban nemcsak hódításai, hanem Waterloo-i is vannak. A legnagyobb és legmerészebb vállalkozásai kétes és bizonytalan eredményekkel s rendkívül nagy véráldozattal jártak. (Bárha a véráldozatot nem Deterding hozta).

Az orosz petróleum-termelés 75 százaléka Deterdingek kezében volt a háború kitörése előtt. A polgárháború idején az angol csapatok sürgősen megjelentek hát a Kaukázusban és megszállták a petróleumforrások gyöngyét: Bakut Transkaukázusba egész divíziót küldtek és „szolid” kereskedelmi alapon szervezni kezdték a petróleumkivitelt. Az angol kormány, amely akkor már teljesen együttműködött a Royal Dutch Shellel, közölte, hogy a brit katonai intervenció a bőségtől akarja Oroszországot megszabadítani. Ez igaz is volt, mert a naftaforrások fölött csak úgy tarthatták volna meg az egyeduralmat. A nemis szándék azonban csak szándék maradt, — a forradalom meghódította a Kaukázust, sőt fátalalm, Bakut is. Deterding katonái el kellett hagyniuk az orosz petróleummezőket örökre.

A petróleum-háború azonban ebbe nem telt és nem akart belenyugodni. Örökre?... Ezt nem lehet és nem szabad... Ez a makacs eltökéltség a Royal Dutchnak milliókba került és még milliókba fog kerülni.

Az izgalmas játszma ott lez dődött, hogy a külföldi menekült orosz olajmágnások áruba bocsájtották az orosz állam tulajdonába áment petróleumföldjeiket és az első vevő Deterding volt, szüntelen arra, hogy a megvásárolt jogokat egyszer — nem adta fel a reményt, hogy rövidesen — a Kaukázusban érvényesítheti, a szocialista szovjetkormány bukása, vagy megdöntésekor. Minthogy bukásra számítani a már megvásárolt bakui olajmezők birtokában, túlságosan nagy hazardéria lett volna, Deterding az utóbbi megoldás mellett döntött. Egy pillanatig sem várni, hanem megszervezni az oroszellenes intervenciót.

Deterding történelmi szerepe itt bontakozott ki legszem-

betűnőbben. Vezére lett az oroszellenes hadjárat politikai koncepciójának és nem volt nehéz megnyerni e célra Franciaországot, Angliát és érdekszféráikat. A bakui olajforrásokat Deterding soha sem tudta elfelejteni és mint a nagytőkés kőolajimperializmus hivatott képviselője, nemcsak politikai eltökéltséggel szervezte meg husz éven által páratlan rugalmassággal a szovjetellenes háborút, — ezzel irányt szabva az európai politikának is — de személyes érület is hevítette a szovjet ellen, hisz fantasztikus pályafutása során itt kapta az első legnagyobb és kiheverhetetlen főrést...

3.

A Deterding vonalvezetésnek egyébként az utóbbi időben újra nem kedvezett a szerencse. A mexikói olajmezők, amelyeken a Rockefeller trösztrel osztozott, kicsusztak mindkét petróleum-nagyhatalom kezéből. A mexikói nép ugyanis fejébe vette, hogy neki is van némi jussa saját petróleumához és megvonta a külföldi társaságoktól a koncessziókat, amelyek a petróleum mezők utáni versenyükben évtizedeken át feldúlták az országot és véres forradalmak szinterévé tették. Bolívia és Paraguay háborúi is végeláthatatlan sok aranyat és embert fogyasztottak el. S ha éppen a 200.000 emberért, amennyi a Gran Chaco mezőin Deterding és Rockefeller petróleum-versengése miatt hősi halált halt, „nem is volt túlságosan nagy kár”, de a készpénz-kiadások már fölötébb magasra rugtak és ez érzékeny veszteség.

Deterding utolsó nagy szerencsejátékát a Harmadik Birodalommal kockázta el. A szovjetellenes hadjáratot pillanatra sem tévesztette szem elől és a dinamikus nemzetiszocializmusban látta ennek legmegbízhatóbb letéteményesét. Mánikusan szőta e célra a milliókat és Németország részéről kapott is biztató ígéreket. Petróleumkutató főiskolát alapított Németországban és reményteljesen nézett a jövő elébe.

Deterding politikája azonban túláldotta a petróleum-imperializmus gazdasági erejét, a konszern érezni kezdte az eldobált súlyos százmilliók veszteségeit és végül Baku, Paraguay, Mexikó és a dicstelen berlini kudarcok után, — nyugdíjazták a petróleum-tábornokot, aki, mint kitűnt, politikusnak és kereskedőnek egváránt tökéletlen volt.

Egy nagyreményű élet példátlan sikerei és kudarcai után, úgy hunyta le örökre szemét, hogy legnagyobb álma: Baku, betöltetlen maradt.

Temetésén elhangzott gyászbeszéd azonban arra int, hogy szelleme tovább is itt maradt, tehát Baku még nem készült fejezet...

A külföld Calinescuról

Bucurestiből jelentik: Nem niába nevezik a mai kormányt „tekintély kormányának”, mert ténylegesen az is. Erős kezű irányítás, hirtelen határozás és gyors cselekvés jellemzi a mai uralmat, különösen akkor, ha az ország érdekeiről van szó. Hogy a jelenlegi kormány milyen nagy tekintélynek örvend, mi sem bizonyítja jobban, — mint az, hogy Armand Calinescu, az eddigi belügyminiszteri tárca mellett, a helyettes miniszterelnöki és a nemzetvédelmi tárcákkal is felruházták. Ez a kormány nemcsak belföldön, hanem külföldön is nagy tekintélynek örvend. A jelenlegi uralom erkölcsi tekintélyét a külföldi lapok is állandóan nagy cikkben méltatják és kedvező hangnemből írnak Öszentségéről a miniszterel-

ARMAND CALINESCU,
helyettes miniszterelnök.

nökről is, aki az ország legtehetségesebb embereit gyűjtötte maga köré munkatársaként. A francia „L'Ordre” című lap például „ellentálló bátyának” nevezi Romániát a mostani közép-európai rendtelenségben. A román kormány felvette a harcot a rendbontók ellen, akik nemcsak az ország belső nyugalma, hanem Európa békéjét is veszélyeztették. A kormány a Nemzeti Ujjászűlés Frontjának is olyan munkatervet dolgozott ki, amely szintén igen nagy méretekben növeli a kormány tekintélyét. A francia lapok nagy fontosságot tulajdonítanak annak, hogy Armand Calinescu belügyminiszter teljesen tehetetlenné tette a rendbontókat és ismét biztosította az ország csendjét, rendjét és nyugalma. Kiemelik ezek a lapok, hogy eddig már több mint négy millió személy iratkozott be Románia új és egyetlen politikai pártjába, a Nemzeti Ujjászűlés Arcvonalába. Ennek a számnak jelentős részét képezik a beiratkozott magyar és német kisebbségek, akik — a párisi sajtó szerint — teljes mértékben csatlakoztak ahhoz a nagy munkához, amely az ország újjaépítésére irányul. A külföldi sajtó különösen Armand Calinescu személyével foglalkozik

sokat, akit „erőskezű politikusként”, „energikus férfinak” és az uralkodó egyik „legodádobbb munkatársának” tűntette fel. A kormány programja kellemes benyomást keltett a nyugati országokban, ahol a román politikai élet jelenlegi vezetőit tehetsége és rátermett embereknek ismerik. Különösen dicsérik az ország belső nyugalma helyreállítását és fenntartását, amely biztosítja Románia fejlődését és felvirágzását, valamint gazdasági kapcsolatait a külfölddel. Elismeréssel írnak országunk gazdasági életéről, külpolitikai kapcsolatairól, a kisebbségekkel szemben tanúsított magatartásáról és a hadsereg fejlett seregéről és magas erkölcsi színvonaláról. A romániai helyzettel foglalkozik a „Het Vaterland” című nagy holland napilap is, amely a régi politikai pártok egybeolvadásának fontosságáról ír és ismerteti a Nemzeti Ujjászűlés Arcvonalának programját, célkitűzéseit és eddigi megvalósításait. A holland újság cikke szerint az új párt magába olvasztotta a régi pártok fiatal tagjait is, akik eddig nem juthattak szerephez és eredményt nem mutathattak fel, mert különböző táborokban, egymással ellenséges pártokba voltak szétszóródva. Mindezek a lapvélemények azt bizonyítják, hogy a külföld méltányolja Romániának azt a nagy munkáját, amely az ország ujjászervezésére irányul.

ELÉRKEZETT A NAGY PILLANAT

FEBRUAR
15-ÉN

lesz a 18 sorsjáték IV. osztályának a húzása.

Szétosztásra kerül:
4 egyenként 6.000.000 leis nyéremény
38 egyenként 1.000.000 leis nyéremény
54 egyenként 200.000 leis nyéremény
486 egyenként 100.000 leis nyéremény
96.000 nyéremény 228 és 3636 lei közötti értékekben. Összesen 279.608.000 lei kerül forgalomba.

Ennek a pénznek a szétosztásában Ön is részesedik, ha

ÁLLAMI SORSJÁTÉK

sorsjegyet vásárol.

Zsirosszódát töltött törvénytelen gyermeke szájába, hogy megszabaduljon a tartásdíjtól

A tábla bizonyítékok hiányában felmentő ítéletet hozott

Has Demeter Toti községbeli legény hosszabb ideje udvarolt Talchis Floare odaváló leánynak. A viszonynak jelei kezdtek mutatkozni és ettől kezdve a fiatallembert elhidegült. Külön költözött vadházastársától és egyáltalán nem örült a gyermekáldásnak. Amikor a gyermek megszületett, nem akart tudni róla. A járásbíró-ság azonban havi 400 lei fizetésére kötelezte Has Demetert.

Egy alkalommal Has Demeter ellátogatott Talchis Floare-hez. Beszélgetés közben megkérte, hogy menjen ki és csináljon neki teát. Az asszony kiment és elkészítette a teát. Ezután Has Demeter elment és néhány perccel utána az asszony kiszaladt az uccára azaz, hogy vadházastársa zsirosszódát öntött a kislány szájába. Az ügyesség gyermekgyilkosság címén emelt vádat ellen-

ne és ezen a címen kérte elítélését Dobrescu főügyész is. Dr. Bleda védő azt fejtegette, hogy Has Demeternek semmi köze a gyilkossági kísérlet-hez és az egész mérgezést csak a vadházastársa inszenázta, — hogy vadházastársát visszaszer-vezze.

A bűnügyi tábla a gyermekgyilkosság vádját nem találta beigazoltnak és felmentette Has Demetert.

Ion Dragu, az új sajtóigazgató

Bukarest, febr. 10. A sajtó és propagandaügyi miniszteriumban csütörtökön folyt le Ion Dragu új sajtó igazgató, volt athéni és ankarai sajtó-alfasé beiktatása. Titeanu államtitkár Ion Dragut, mint régi és nagybecsült munkatársát üdvözölte. Az új sajtóigazgató köszönetet mondott a meleg szavakért és a belehelyeztet bizalomért, majd

hangoztatta, hogy az új államélet egyik legfőbb parancsa az, hogy mindenkinek a maga helyén a legteljesebb mértékben meg kell tennie kötelességét.

Ion Dragu sajtóigazgatóvá történt kinevezését az egész román sajtóélet a legnagyobb rokonszenvvel fogadta. Dragu már több éven át vezette ezt a nagyfontosságú állást és 1936-tól mostanáig töltötte be

az ankarai és athéni sajtónács nagyjelentőségű tisztét és ebben a minőségében mindenki rokonszenvét és becsülését vívta ki. A sajtóigazgatót a nagyváradi közönség is jól ismeri. Előadást is tartott Nagyváradon s a szellemi teljesítményekkel szemben oly megértő nagyváradi közönség szeretettel fogadta Ion Dragu sajtó igazgatót. — Ion Dragu egyébként aradi származású.

IPAROS UJSÁG

Döntött a Semmitőszék:

Az építőmesterek is tagjai lehetnek az építőtestületnek

Az építésztestület megszervezéséről szóló 1932-iki törvény, életbelépte óta az építőmesterek minden lépést megtettek régi jogaik elismerésére, vagyis, hogy a törvény 3. és 4. szakaszának megfelelően „építésznek (architect) legyenek elismerve. Az Építészeti Akadémia álláspontja szerint az építőmesterek nem azonosak az építészekkel és nem vállalhatják ugyanazt a munkát, mint az utóbbiak. Az Akadémia vé-

leménye folytán a nemzetnevelési miniszter elutasította az építőmesterek elismerése iránti kérelmet és miután főleg cernăuți építőmesterekről volt szó, a kérdés jogi része az ottani hatóságok előtt folyt le.

Az építőmesterek ugyanis a cernăuți táblánál keresettel támadták meg a minisztérium határozatát és ezek a keresetek különböző táblai tanácsok által tárgyalatván, különböző dön-

tések hangzottak el. Mind-egyik ügyben a pereszeses folyamodással élt és ezeket a semmitőszék egy napon tárgyalta le. Az ügyekben hozott semmitőszéki végzés kedvez az építőmestereknek, mert a semmitőszék kimondta, hogy az építőmestereket fel kell venni az építész testületbe. Ez a végzés csak a konkrét esetről szól, de természetesen az egyéb esetekre is elvi jelentőséggel bír.

Táblai hírek

Nagyvárad, febr. 11. Vásárhelyi János Sándorhomok községbeli gazda két társával együtt a község határában lévő réten ment keresztül, amikor csendőrökkel találtak szemközt magukat. A két társ futásnak eredt mire Vásárhelyi motozásnak vetették alá a csendőrök és — találtak is nála egy kevés dohányt. A csendőrök jegyzőkönyvet vettek fel, majd emellé még egy megvesztegetési jegyzőkönyvet is csatoltak. A második jegyzőkönyv szerint Vásárhelyi meg akarta vesztegetni a csendőröket és 100—200 leit ajánlott fel nekik, ha futni hagyják őt is. A törvényszéki tárgyaláson Vásárhelyi nem jelent meg és a szatmári törvényszék távollétében 6 hónapi fogházra és 5000 lej pénzbírságra ítélte. Vásárhelyi a táblához felebbezett, ahol kifejtette, hogy szó sem volt megvesztegetésről és ha lett volna, akkor is csak vesztegetési kísérletnek lehet tekinteni, mert a pénzt — a csendőrök bevallása szerint nem vették el. A tábla helyt adott a védekezésnek, megváltoztatta az ítéletet és 500 lej pénzbírságra ítélte a batarcsi gazdát.

Még három esztendővel ezelőtt, a szatmári pénzügyi panama felfedezése idején történt, hogy Moskovits Aladár mérnök és Becski Áron utazó beállított Sebestyén József pénzügyi kontrollor feleségéhez és azt mondták, hogy tudomásuk szerint több szatmári kereskedő feljelentést készült beadni Sebestyén ellen. Ők azonban 3000 lej ellenében lebeszéltek őket a feljelentés beadásáról és megszerzik a már elkészített feljelentést is. Sebestyén felesége kifizette nekik a 3000 lejt, mire Moskovits elszakítottak előtte egy iv papirost. Később kiderült, hogy ilyen feljelentést nem is akartak beadni és az egész Moskovitsék egyéni vállalkozása volt. Az ügyesség megindította ellenük az eljárást és a szatmári törvényszék 2—2 havi fogházra ítélte Moskovitsékat. Felebezés folytán a tábla elé került az ügy. Moskovits időközben ismeretlen helyre távozott, Becski pedig orvosi bizonyítványt küldött maga helyett. A tábla ezért május 12-re halasztotta a tárgyalást.

Váradon alakult meg a Szamos tartomány Textil és Ruházati céhe

Vasárnap d. e. 10 órakor a városháza tanácstermében alakult meg a ruházati iparosok céhe. Bobijan Mihai férfiniszabó iparos a szervező bizottság nevében megnyitja a gyűlést. — Weisz Pál röviden ismerteti a szervező bizottság munkáját. Kovács Antal számszerű adatokkal igazolja, hogy Nagyvárad és Biharmegye textil és ruházati céhébe tartozó iparosság ma még ugyan hiányosan, de mégis 600 beiratkozott taggal rendelkezik. A beszámoló után az alapszabály ismertetésére került a sor, melyet román nyelven dr. Csillag Endre ügyvéd míg magyar nyelven Fried-

mann Dezső férfiniszabó iparos adott elő. Az alapszabály elfogadása után sor került a választmány titkos szavazás utján való megválasztására. A megválasztott választmány név Sora a következő: Férfiszabók: Bobijan Mihai, Darabont Gyula, Balogh Ioan, Schwartz Lajos, Albu Ioan, Kovács Antal, Fodor Gavril, Friedmann Dezső, Negru Teodor, Gerhardt László, Modog Gheorghe, Női szabók: Fiedler Gyula, Weisz Sámuel, Tolvaj Gyula, Weisz Pál, Schiopu Vasile, Szabó Ludovic, Bojac Gabriella, Fülöp Elena. Piaci szabók: Avram Dumitru. Katona szabó: Maxim

Aron. Kötélverő: Deak Ioan, Kalap készítő: Tobias Mihai. Női kalap készítő: Horváth Lucia, Sapka készítő: Pica Constantin. Ellenőrök: Popa Dumitru sef contabil al Primariei Municip. Oradea, Fenyves Ármin, Schwartz Emánuel, Auspitz Sándor, Cernău Mihai.

Az alakuló közgyűlés a cég elnökének egyhangulag Bobijan Mihait nyilváníttotta. Bobijan elnök indítványára a közgyűlés nagy lelkesedéssel egyhangulag dr. Csillag Andor ügyvédet választotta meg egyesületi ügyésszé. A tisztikar közvetlen megalakulását a választmány a saját kebelében végzi el.

A Kisiparos Liga hírei

Az órák, ékszerész, aranyműves szindikátus f. hó 13-án hétfőn este 8 órakor ülést tart a Kisiparos Liga helyiségében.

A Bőrfeldolgozó cég szervező bizottsága f. hó 13-án hétfőn este 8 órakor a Munka Kamara helyiségében ülést tart.

A Kisiparos Liga sajtóbizottsága f. hó 15-én szerdán este ülést tart.

A női szabó szindikátus felhívja tagjai figyelmét, hogy folyó hó 19-én vasárnap délután 10 órakor a Kisiparos Liga helyiségében tisztújító közgyűlést tart.

Felhívjuk tagjaink figyelmét, hogy az adóvallomási iver beadásának határideje folyó hó 28-ával lejár. Ezen iver kiállítását, valamint bármely kérvények elkészítését a Kisiparos Liga titkári hivatala tagjai részére naponként d. e. 10—12-ig, d. u. 4—5-ig eszközli.

Építőiparosok Szövetségének hírei. Építő „Céh”. Értessítjük a fenti csoporthoz tartozó összes szakmákat, tehát mérnököket, építészeket, kőműveseket, festő és mázolókat, cím festőket, kályhásokat, cserepe-

zőket, hogy folyó hó 13-án hétfőn este 6 órakor a sírada Alexandri 13 szám alatti helyiségünkben, hogy közgyűlést előkészítő összeíróvetelt tartunk. Ezen gyűlés fogja megállapítani a folyó hó 15-én tartandó alakuló közgyűlés programját. Miután nem akarók, hogy az alakuló közgyűlés túl hosszú időre nyúljon el a szükséges megbeszéléseket, ezen 13-iki gyűlés keretén belül vitatjuk meg. Feltétlen számítunk minden érdekelt megjelenésére. — Alakuló közgyűlés. Az építő cég-hez tartozó szakmák folyó hó 15-én, szerdán este 6 órakor tartják

Az új törvény által előírt hivatalos

lakó-bejelentési úrlapok

kaphatók a

Pásztor Ede cégnél

Piata Mihai Viteazul No 4.
Telefon 2800.

Befejezték a vizsgálatot az újabb cseh-magyar határincidens ügyében

Megállapítást nyert, hogy a csehek kezdték a tüzelést

Ungvár, febr. 11. A vasárnap lezajlott cseh-magyar határincidens ügyében megejtett vizsgálat teljesen tisztázta az incidens körülményeit. A csehek elismerték, hogy ők nyitották meg a tüzet, mégpedig azért, mert az őrfárat az erdőben

száraz galyakat szedő embereket katonáknak nézte. A csehek lövéseire odasietett a magyar járőr is és viszonzotta a tüzelést. A jelentést úgy a magyar, mint a cseh hatóságok elfogadták.

TASCA professzor, Románia volt berlini követe nyilatkozik a demokráciák és a totális államok harcáról

Hogyan őrizheti meg Románia függetlenségét?

Tegnap számunkban közöltük Radulescu Motru professzor, a Román Akadémia elnökének választ a „Semnalul” körkérdéseire: végzettszerűen elkerülhetetlen-e a háború, a totális és demokrata eszme harca és az ország függetlensége tárgyában. Ugyanezen kérdésekre Tasca professzor, Románia volt berlini követe a következő érdekes választ adta:

— Nem hiszem, hogy az események olyan fordulatot vettek, hogy kikerültek az emberiakarat ellenőrzése alól. Egyesek azt hiszik, hogy az események azért váltak végzettszerűekké, mert az erők egyensúlya a totális államok javára dőlt el. Tagadom azt a tényt. A demokratikus erők — (USA, Franciaország, Anglia) sokkal szolidárisabbak és hatalmasabbak, semmint hinnék.

— De ha csak saját érdekeik miatt szolidárisak?

— Bizonyára ez a hipotézis is feltehető. Meg kell védeniük imperialista érdekeiket és ezért Kelet-Európával nem vállalnak szolidaritást. Nézzük azonban jól meg a világ térképét és lássuk meg, lehetséges-e a demokratikus államoknak a földgömb legkisebb részét is elhanyagolni, anélkül, hogy nagy veszélyeknek tennék ki magukat.

— Tegyük fel — egyelőre — hogy a közép-európai hatalmaknak sikerülne politikai és gazdasági hegemoniájukat Európa keleti részére oktrojálni. Ez a Fekete Tenger feletti uralmat jelentené, továbbá kapcsolatot Törökország keleti piacaival, Iránnal, egészen a Perzsa öbölig. Politikai és gazdasági téren tehát ez nem jelentene kevesebbet, mint Irak angol forrásainak és India nyugati határainak fenyegetését. (A keleti határokat Japán fenyegeti). Hiheti valaki, hogy Anglia nem áll ellent és hagyja megfogni magát a csapdában. Elképzelheti valaki, hogy Franciaország engedje iraki petroleum forrásait veszélyeztetni. Bármennyire is korlátozná Franciaország és Anglia erejét és befolyását, a Fekete Tenger és a Dardanellák uralma a totális államok részéről és hegemoniájuk Kisáziában az erők egyensúlyát borítani fel a Földközi Tengeren és veszélyeztetni az angol és francia birodalmat.

— Nem tehető fel, hogy hegemonia szabadsága a Dardanellákig terjedne és Anglia és Franciaország csak itt lépne fel, hogy megőrizze az egyensúlyt a Földközi tengeren.

— Két olyan felkészült nemzet mint a francia és az angol nem engedheti, hogy egy ri-

vális hatalmas módon megerősödjék és csak azután intézkedjenek.

Tasca professzor határozott hangon beszél. Érzik szavain, hogy nemcsak a logika mondja vele ezeket, de pontos információi is vannak.

— Mi az oka annak, hogy egyesek azt állítják, hogy ki vagyunk téve a végzettszerűségnek.

Egyedül az, hogy

eddig egyetlen ország sem akad, amely energikusan meg tudta volna védeni függetlenségét.

Ha akad ilyen ország — a „végzettszerűség” el fog tűnni. Ettől kezdve ismét az emberek fogják irányítani az eseményeket és az fog győzni, aki erősebb lesz pozíciójában.

Lehet, hogy az agresszív politika a bomlás csiréit szeretné bevezetni az országba, amelyet meg akar kaparintani. — Ezért két feladat mutatkozik.

1. Lemondás minden belső széthúzásról és vitáról — az egyetlen probléma: az etnikai határok és a politikai függetlenség megvédése. A szociális, gazdasági, alkotmányos kérdéseket félre kell tenni.

2. A második parancsoló szükség: minden kisebbségi agitáció elkerülése. Egyébként a kisebbségi kérdés nálunk nem tehető fel olyan formában, mint Csehszlovákiában volt, ahol a lakosság 25 százaléka — német volt.

Az elvekről és a méltóságról.

— Hiszem, hogy egy ország politikáját nem lehet öröklé-

Tizenegy halottja van az orosz-japán határincidensnek

Moszkva, febr. 11. A moszkvai Tass ügynökség jelentése szerint február hatodikán súlyos határincidens játszódott le. Mandzsú és japán katonákból álló különítmény megtámadta és el akarta foglalni az orosz birtokot képező Argun

szigetet. Az oroszok szembeálltak a támadókkal és visszaverték azokat. Japán és mandzsú részről az összetűzésnek tíz halottja és sebesültje van, míg az oroszoknak egy halottjuk és két sebesültjük maradt a helyszínen.

Elsüllyedt egy angol hajó

A newyorki kikötő rádióállomása vészjeleket fogott fel a Maria de Marrinaga nevű angol teherszállító hajóról, amely százhusz mérföldre az amerikai partoktól viharba került. A vihar a hajót teljesen összetörte és az most, minden percben a süllyedés veszede-

mének kitéve, a hullámok szabad zsákmánya. A jelentés után azonnal a jelzett hely felé indult az „Aurania”, valamint a „Queen Mary” is, mely mindössze negyven mérföldnyire van a rádiogramban jelzett helytől.

Tudja-e Ön, hogy

30-40%-al

kisebb lesz a villanyszámlája,

ha gazdaságos villanykörtét használ? A

SUPER-LUMEN villanykörte

szenzációsan gazdaságos, tartós és amellet olcsó
Minden szaküzletben kapható!

Gyári fölerakat:

Bazilli-Deák Oradea, Dr Aurel Lazar
u. 1. Telefon 35-36

János bácsi

mit szól maga ahhoz, hogy egy-másután buknak még a kormányok Európában. Ezen a héten a jugoszláv és a belga kormány mondott le még.

— Ez azért van instálom, mer' Sztojadinovic úgy láccik azona vadászatón bakot lőtt, de a vadászsákmányt csak most hozták hozzá. A belga minyiszterelnököt meg, ha jól emlékszem, a mult héten az uccán megverték, oszt akkor aszontta a parlamentbe, hogy ha mindig narancshéjjat dobna a lábaji alá, üccer el fog csuszni. Most mán mit szójjon a palesztinai minyiszterelnök? Ott van még csak sok narancshéjj az uccán. Mégse hallottam üccer se, hogy a palesztinai minyiszterelnök valaha is lemondott volna.

— Hagya már el. Nem olvassa, hogy az angol kormány kerekasztal konferenciára hívta meg az arabokat és a zsidókat és nem akarnak egymás mellé ülni.

— Hát, hogy üljenek egymás mellé, ha üccer kerek az asztal. Legfeljebb egymással szembe ülhetnek. Annyi baj legyen. Münchenbe leültek egymás mellé, oszt mi lett belőle? Még több ágyut gyártanak, mint valaha.

— És ha nem sikerül a londoni értekezlet?

— Legfeljebb nem lesz bombasikere.

— Mit szól a spanyol polgárháborúhoz? Franco már egész Katalóniát elfoglalta.

— De a fővárost még nem. Oszint ahogy olvasom a spanyolok menekülnek át Franciaországba, az olaszok meg nem akarnak elgyünni Panyolországbul. Így oszt meg lehetne oldani az egész kérdést. Niccába, meg Korzikába, amit az olaszok annyira követelnek, panyolokat kell küdeni az olaszok hejére, az olaszok meg elmehetnek Panyolországba, oszt ott egymással háboruzhatnak, ha ojan nagy kedvük van a háborúhoz.

— Ha Ön rheumában vagy köszvényben szenved, próbálja a bevált Tegal-tablettákat a legmodernebb tudományos alapon összeállított készítménnyel.

A TITOKZATOS HINDU

— Regény — 14

Willis bajuszát harapdálta és újabb irányt próbált adni a faggatásnak:

— Nem volt nála kézitáska, vagy valami hasonló?

— Nem. Csak esőkabátot és botot hordott a karján. — A fiatal leány fölemelte fejét és arca görcsösen rángatózni kezdett. — És ezt a botot...

A felügyelő rosszkedvű mozdulatot tett csontos, vörös jobb jával.

— Hagyja békén azt a botot — folytatta gorombán. — Nem az érdekel, hanem a kézi táská...

— Nem volt nála kézitáska — ismételte Harriet hanyagul és Willis, a ravasz, tapasztalt felügyelő olyan alkalmat szalasztott el, amelynek révén értékes nyomon indulhatott volna el...

Igy aztán félóra múlva sápadtan és zavart vállvonogatással állott hallgatag főnöke előtt, hogy napi jelentését dadogva megtegye.

— Semmi újság, Sir, de...

A nyugodt, majdnem négy-szögletes arcú férfi türelmetlen fejemozdulattal szakította félbe a kétségbeesett mentegőzést és a felügyelő sietve kiment a szobából.

Amikor az ajtó becsukódott mögötte, Sir Garette félrebolta "nehéz aktatáskát és újra az előtte fekvő papirokkal kezdett foglalkozni.

Az egyik Surrey grófság vasárnapi újságja volt, amely költői és rejtélyes tudósítást közölt a tiszteletreméltó Mr. James Morley váratlan haláláról és Morleys Hall imádkozó tájáról, amely huszonnégy órán át gyászolva lógatta ágait amikor ura a másvilágra költözött.

A másik egy hivatalos távirat volt, amelyet Sir Garret ma reggel személyesen kapott. A belügyminiszteriumból jött s így szólt: „Az indiai kormány bizalmasan közli, hogy a zöld kigyó-szekta egyik tagja körülbelül tizenhárom napja elhagyta országát és titokzatos céllal Angliába utazott. Az indiai kormány a legnagyobb óvatosságot ajánlja”.

(Folytatjuk)

**Katonai
Livret
könyvecske**

kapható a

Pásztor Ede Cégénél

Oradea, Piața M. Viteazului 4

NYOMATOTT PÁSZTOR LUDWIG CÉGNEL ORADEA

APRÓHIRDETÉSEK

A legkisebb apróhirdetés ára 10 szóig 20 lei — minden további szó 2 lei. — Előfizetési díj havonta 40 lei. — Megjelenik mindennap.

POSTA

100 lei heti részletfizetésért elegánsan öltözködhet Tóbiás szabóságában, Piața Bisericei.

Fényképei
nagyon olcsón és nagyon jól
szavatosság mellett
Róna fényképész
műtermében kaphat
Régi képekről élethű nagyítások
Str. Alexandri No. 4.

ÁLLÁS

Cipőgyári serfólónót, brinzólónót, alja munkást felvesz Muhary. Avram Iancu 9. 433

Szőlőműkást fiatal házaspárt havi fizetéssel vagy nap-számra felveszek. Porkoláb, Calea Emil Isac 20. (Görög-oldal.) 361

Royal Mozgó (volt Tivoli újabb szenzációs dupla műsora:

1 Vérbe borult határ Főszerepben John Wayne és Buffalo Bill

2 Stan és Bran Hollywoodban A nevetetés legnagyobbjaival

Előadások vasárnap d. u. 3 órától.

Egy kifutó fiú felvétetik a Hangya Ciorogariu uccai üzletében. 445

Kifutófiú 14—15 éves ügyes, megbízható felvétetik. Jelentkezni a kiadóhivatalban. 444

Vincellért keresek. Jelentkezni hétfőtől Jelics, Str. Nic. Jiga 20. 437

Idősebb asszonyt keres a Fekete Sas RT. W.C. kezelőnek. Sas-passáge, I. emelet. 432

Keresek jó pincért garanciával. Victoria likörgyár, Str. Astra 8. 438

Mindenek szobaleány kis csa ládhoz felvétetik 15-re. Stern műszerész, Avram Iancu 18.

VÉTEL-ELADÁS

Keresek megvételre jó állapotban téglá prést motorral, vagy anélkül. Str. Berthelot 29. 415

Eladó egy mély gyermekkoscsi. Str. Griviței 11. 443

SZINHÁZ

A Thalia operett-együttesének műsora.

Szerda, febr. 15. este 9-kor: A hölgy hozzám tartozik. Pierre Weber és Eisemann Mihály zenés vigjátéka.

Csütörtök d. u. 5: Ide gyere rózsám. (Olcsó helyárakkal)

Csütörtök este 9: A hölgy hozzám tartozik.

Péntek este 9: Nincs szebb, mint a szerelem. (Sándor Jenő romantikus nagyoperettje)

A volt városi szállótelep mellett (Str. Stroiescu), a nagy-állomástól alig 5 percrenyire, több, ház építésére is kiválóan alkalmas földterület eladó. Értékeznél a tulajdonosnál d. e. 8—10-ig Str. Franceză 12. 442

Berendezett kovácsműhely szerszámmal vagy anélkül, lakással kiadó, vagy eladó, főúton. Rükkyő Ferenc Seleus, jud. Bihor.

Selejtes kreppapír tekercsenként leszállított árban kapható különböző színekben a Pásztor Ede cégnél.

Használt férfiruhákat veszek és eladok. Str. Nic. Iorga 19. udvarban. 435

Olcsó borárusítás László Márton bortermelőnél, Piața Mihai Viteazul 14. jó asztali bor 9 lei, csemege bor 12 lei, ó-bakar bor 16 lei, finom de-lawar 20 lei literenként. 434

KÜLÖNFÉLE

Multat, jelent, jövőt mondok 20 leiért és bármilyen bajaidban segíteni tudok. Moldova ucca 58-a. Oradea. 5201

Figyelem! Egy jóforgalmu, elismert gyógyfürdőhöz társ, vagy társnő kerestetik betegség miatt. Esetleg kiadó. Cím: Szalárd fürdőtelep, jud. Bihor. 436

Elveszett pénztárca Kurucsá Gábor névre kiállított iratokkal. Becsületes megtaláló jutalomban részesül. Vladimirescu 27. 439

LAKÁS

Kétszobás, földszintes lakást, lehetőleg kertes udvarban keresek május 1-re. Címeket a kiadóba kérek. 345

Butorozott szoba konyha kiadó azonnal. Str. Sft. Gheorghe No. 3. 440

Szombat d. u. 5: Nem leszek hálátlan. (Olcsó helyárakkal.)

Szombat este 9: Nincs szebb, mint a szerelem.

Vasárnap d. e. 11 órakor nagy Gyermekmatiné. Sicc urfi kalandjai. Énekes, zenés, gyermekoperett, nagyon olcsó helyárakkal.

Vasárnap d. u. 3: Ide gyere rózsám (Olcsó helyárakkal.)

Vasárnap d. u. 6: Nincs szebb, mint a szerelem.

Vasárnap este 9: A hölgy hozzám tartozik

Rádió műsor

VASARNAP

BUCURESTI. 8.30 Reggeli hangverseny, közben ritmikus torna és háztartási tanácsadó. 9.55 Vallásos óra. 12.00 Modern zeneszámok. 13.00 Pontos időjelzés, sport, vizállásjelentés. 13.10 Déli hangverseny. 14.10 Hírek, majd a hangverseny folytatása. 15.05 Stroe és Vasilache. 15.20 Mezőgazdasági óra. 16.15 Román táncok. — 16.45 Premilitárok órája. 17.45 Román népdalok. 18.00 Tánclemez. 19.15 Népdalok. 20.00 Román szerzők művei. 20.30 Programm Amerika számára: Öfelsége II. Károly király rádióbeszéde, utána román zeneszámok. 21.05 Színházi előadás 22.20 Zenei kabaré. 23.15 Tánczene.

BUDAPEST I. 9.00 Hanglemezek. 9.40 Hírek. 10.00 Unitarius istentisztelet. 11 Egyházi ének és szentbeszéd. — 12.15 Evangélikus istentisztelet. 1.20 Pontos időjelzés. 1.30 Budapesti Hangversenyzenekar 2.00 Előadás. 3.00 Hanglemezek. 4.00 Előadás. 4.45 Cigányzene. 5.00 Előadás. 6.10 Zenedélután a Hubay-palotából. 7.10 Felolvasás. 7.45 Katonazenekar 8.50 Sporteredmények. 9.00 Rádió szalonzenekara. 9.35 „Egy boldor századot csinál”. Közvetítés a Royal-színházról. 10.35 Hírek, időjárásjelentés. 12.40 Mitin-jazz. 1.05 Hírek.

HÉTFŐ

BUCURESTI. 6.45 Torna. Reggeli hangverseny. Hanglemezek. 12 Szórakoztató zené, hanglemezek. 13 Időjárásjelentés, időjelzés. 13.10 Déli hangverseny. 14.10 Hírek. 14.30 A déli hangverseny folytatása. 18.02 Énekhangverseny. 18.22 Népdalok. 18.40 Oasz népdalok 19.15 Vonóshármas 19.45 Ének hangverseny. 20.05 Straja Tárri. 20.20 Vegyes esti hangverseny. 21.10 Zongoraszámok. — 21.35 Stravinszky-lemezek. — 22.15 Modern tánclemez. 23 Hírek. 23.15 Kávéházi zene.

BUDAPEST. 7.45: Torna. hírek, hanglemezek. 11 Hírek. 11.20 Felolvasás. 13 Déli hangverseny, időjárásjelentés. 13.10 Hanglemezek. 1.30 Hírek. 2.20 Pontos időjelzés, időjárás és vizállásjelentés. 2.30 Állástalan Zenészek Szimfonikus Zenekara. 3.35 Hírek. 5.15 Diák-félóra. 5.45 Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek. 6.10 Munkás Dalkör műsora. 7.10 Előadás. 7.30 Cigányzene. 8.30 Előadás. 8.50 Ének zongorakísérettel. 9.20 A bécsi keringő története. 10.40 Hírek, időjárás jelentés. 12.00 Cigányzene. — 12.45 Olasznyelvű előadás. — 1.05 Hírek.

Megbízható újságírókat jó keresettel felvesszünk Hegyközü, Szalárd, Csátár, továbbá Szalárd, Hodos és Szent Imre községek részére. Jelentkezni a kiadóhivatalban.